

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. toukokuuta 2019
(OR. fr)

9103/19

COAFR 92
CFSP/PESC 356
CSDP/PSDC 230
DEVGEN 98
COHOM 56
COHAFA 42

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 9102/19

Asia: Sahel

– Neuvoston päätelmät (13. toukokuuta 2019)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3688. istunnossaan maanantaina 13. toukokuuta 2019 hyväksymät neuvoston päätelmät Sahelista.

Neuvoston päätelmät Sahelistä

1. Euroopan unioni (EU) tukee Sahelin alueen viranomaisia ja väestöä, joilla on yhä edessään moninaisia haasteita: i) poliittisia haasteita etenkin hallinnossa, oikeusvaltioperiaatteen noudattamisessa ja ihmisoikeuksien suojelussa ilmenevien vakavien puutteiden vuoksi; ii) turvallisuusalan haasteita lisääntyneiden uhkien vuoksi, joiden syinä ovat terrorismi, väkivaltaiset ääriliikkeet ja järjestäytynyt rikollisuus, ihmiskauppa mukaan luettuna, sekä ilmastonmuutos, joka vaikuttaa haitallisesti luonnonvaroihin ja aiheuttaa näin paikallisia konflikteja; iii) kehityshaasteita, joita jatkuva köyhyys, voimakas väestökehitys ja heikko sosioekonominen yhteenkuuluvuus synnyttävät; iv) nämä tekijät ovat omiaan heikentämään entisestään elintarvike turvaa, lisäämään muuttopaineita ja huonontamaan humanitaarista tilannetta. Yhteisöjen väliset konfliktit ovat tässä tilanteessa lisääntyneet merkittävästi muutamassa kuukaudessa useissa alueen maissa. Näihin haasteisiin vastaaminen ja havaittujen puutteiden korjaaminen ovat ennen kaikkea Sahelin alueen valtioiden vastuulla. Kansainvälinen yhteisö tukee niiden toimia.

2. Sahelin alue on EU:lle ja sen jäsenvaltioille strateginen painopiste. EU:n 28 jäsenvaltion ja G5 Sahel -ryhmän viiden jäsenvaltion ulko- ja puolustusministerien kokous ulkoasiainneuvoston istunnon yhteydessä 14. toukokuuta 2019 on tästä osoitus. EU:n kaikki ulkoisen toiminnan välineet on otettu käyttöön pysyvän poliittisen vuoropuhelun, kehitykseen ja turvallisuuteen keskittyvän kokonaisvaltaisen lähestymistavan, EU:n Sahelia koskevan turvallisuus- ja kehitysstrategian ja sen alueellisen toimintasuunnitelman sekä Vallettan huippukokouksessa vuonna 2015 hyväksytyn toimintasuunnitelman viiden pilarin mukaisesti. EU tukee erikseen jokaista viittä G5 Sahel -ryhmän puitteissa kokoontuvaa maata ja kannattaa niiden yhteistyötoimia. EU ja sen jäsenvaltiot ovat alueen tärkeimmät kumppanit. Ne antavat alueelle vuosina 2014–2020 kehitysapuna 8 miljardia euroa kansallisiin ja alueellisiin ohjelmiin, erityisesti hätärahaston kautta. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat myös Sahelin alueen turvallisuutta erittäin merkittävillä henkilöstö- ja materiaaliressursseilla. Tämä tapahtuu erityisesti yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) operaatioiden – EUTM Mali -operaation, EUCAP Sahel Mali -operaation ja EUCAP Sahel Niger -operaation – yhteydessä sekä YK:n MINUSMA-operaatioon osallistumisen kautta, Ranskan Barkhane-operaation välityksellä, jota muut jäsenvaltiot tukevat, sekä useiden kahdenvälisten sitoumusten puitteissa.
3. EU vahvistaa sitoutuvansa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2391 mukaisesti tukemaan G5 Sahel -ryhmää ja palauttaa mieleen huomattavan tuen, jota se antaa hallintorakenteiden perustamiseen, G5 Sahel -ryhmän yhteisten turvallisuusjoukkojen (FCG5S) toimintavalmiuteen saattamiseen ja G5 Sahel -maiden ensisijaisten investointien ohjelman ja hätäohjelman toteuttamiseen Sahelin yhteenliittymän ja muiden lahjoittajien tukemana. EU on tyytyväinen FCG5S:n operaatioiden uudelleen käynnistämiseen ja kehottaa tehostamaan sen toimia. Sahelin aluetta käsitellyt korkean tason konferenssi pidettiin 23. helmikuuta 2018 Brysselissä. Nyt kun konferenssista on kulunut vuosi, EU ja sen jäsenvaltiot sitoutuvat jatkamaan yhteisille joukoille jo myönnettyjen määrärahojen (147 miljoonaa euroa) toteuttamista.

4. EU on kuitenkin erittäin huolestunut terroristisen väkivallan kasvusta, mutta myös yhteisöjen välisistä väkivaltaisuuksista Malissa ja Burkina Fasossa. EU kehottaa viranomaisia käynnistämään tai toteuttamaan nopeasti asiaan liittyviä tutkimuksia, myös kun on kyse seksuaalisesta tai sukupuoleen perustuvasta väkivallasta, jotta saadaan selville kaikki suoraan tai välillisesti vastuussa olevat tekijät eikä rankaisemattomuudelle jätetä sijaa. EU kehottaa tiedottamaan kansalaisille tässä asiassa saavutetusta edistymisestä. Se kehottaa lisäksi hallituksia hajottamaan ja riisumaan aseista kaikki alueillaan toimivat puolisotilaalliset joukot ja aloittamaan asianomaisilla alueilla kunnianhimoisen ja osallistavan poliittisen, vuoropuheluun ja sovintoon tähtäävän prosessin sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja luottamukseen liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi etenkin väestön ja aseellisten joukkojen välillä. Se kehottaa tässä yhteydessä turvallisuus- ja puolustusjoukkoja toimimaan esimerkillisesti ihmisoikeuksia ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta kunnioittaen sekä toteuttamaan oikeudellisia toimenpiteitä tilanteissa, joissa saattaa olla kyse näiden oikeuksien loukkaamisesta. Lapsisotilaiden rekrytoinnin ja käytön estämisestä ja tämän ilmiön torjunnasta sekä lapsisotilaiden yhteiskuntaan sopeuttamisesta on huolehdittava. EU kannustaa G5 Sahel -ryhmää ja jokaista sen jäsenvaltiota asettamaan etusijalle epävakaimmat alueet, mutta huolehtimaan myös vakaista alueista, ja käsittelemään kokonaisvaltaisesti turvallisuuden perimmäisiä syitä väkivaltaisuuksien estämiseksi ja väestön, myös naisten ja nuorten, tarpeisiin ja pyrkimyksiin vastaamiseksi.

5. EU painottaa, että huomattavat uudistukset, joita G5 Sahel -ryhmän maiden hallitusten on toteutettava, ovat tärkeitä kestävän rauhan, turvallisuuden ja vaurauden varmistamiseksi. Yhtäältä keskeisiä ovat osallistava alueiden hallinto kansallisella ja paikallistasolla, todellinen hallinnon hajauttaminen, erityisesti julkisten palvelujen palauttaminen, mukaan lukien erityisesti tyttöjen ja naisten koulutusmahdollisuudet, koulujen avaaminen uudelleen, oikeussuoja kaikille, korruption torjunta ja hyvä hallintotapa. Toisaalta on toteutettava turvallisuusalan uudistus, joka tähtää turvattomuuden torjunnan tehostamiseen ja siviiliväestöön kohdistuvien väärinkäytösten lopettamiseen. Oikeudenmukaisemmat taloudelliset näkymät, naisten ja tyttöjen oikeuksien kunnioittaminen ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden suojelu ja integroiminen sekä yhdenvertaisuus julkisten palvelujen saatavuudessa, myös seksuaali- ja lisääntymisterveyden alan hoidon saatavuudessa, on varmistettava. Osallistavan ja kestävän talouskehityksen varmistamiseksi yhtäläiset mahdollisuudet käyttää luonnonvaroja, asianmukaiset ratkaisut ilmastonmuutokseen ja ympäristön muutoksiin sekä suotuisampi toimintaympäristö yrittäjille ja investoinneille ovat myös tarpeen. EU korostaa lisäksi, että nuorten, naisten ja kansalaisyhteiskunnan täysimittainen osallistuminen rauhanprosessiin ja konfliktinehkäisyyn on tärkeää, yleisesti ja paikallistasolla. Tämä on Sahelin alueen rauhan ja kestävän kehityksen kannalta välttämätöntä. EU kannustaa G5 Sahel -ryhmää ottamaan kaikissa toimissaan huomioon sukupuolten tasa-arvoon liittyvät näkökohdat.

6. EU kehottaa G5 Sahel -maita tehostamaan, nopeuttamaan ja syventämään toimiaan alueellisen yhteistyön alalla, muun muassa antamalla pysyväille sihteeristölle varat tehtäviensä hoitamiseen, ja tehostamaan niiden käyttöä yhteisten joukkojen saattamiseksi täyteen toimintavalmiuteen ja ensisijaisten investointien ohjelman täytäntöön panemiseksi välittömästi kaikkein haavoittuvimmilla alueilla. Se painottaa toistamiseen, että FCG5S:n ja sen jäsenvaltioiden on ehdottomasti huolehdittava siitä, että ihmisoikeuksia ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta koskevaa kehystä noudatetaan tehokkaasti, ja että yhteisten joukkojen tueksi on perustettava todellinen "poliisiosia", jotta varmistetaan tehokas vuorovaikutussuhde yhteisten joukkojen ja kansallisten rikosoikeusjärjestelmien välillä. EU on tältä osin tyytyväinen Niameyssä 21. tammikuuta pidettyyn toiseen turvallisuuden, oikeuden ja kehityksen yhteyksien vahvistamista G5 Sahel -alueella käsitelleeseen konferenssiin.
7. Alueen turvallisuustilanne on huonontunut, ja naapurimaiden epävakaus on pahentanut tilannetta. EU muistuttaa tästä syytä, että kaikilla toimijoilla – G5 Sahel -ryhmän maiden hallituksilla, G5 Sahel -ryhmällä, Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisöllä ja naapurimailla, Afrikan unionilla ja YK:lla – on vastuu saattaa käyttöön varoja kokonaisvaltaisen ja globaalin lähestymistavan mukaisesti alueen vakauttamiseen niin, että turvallisuus ja kehitys saadaan jälleen palautettua. EU on tältä osin tyytyväinen Sahelin maiden hallitusten ja kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden työhön sekä YK:n koordinoivaan rooliin. Se korostaa MINUSMAN keskeistä roolia vakauden, rauhan ja sovinnon aikaansaamiseksi Malissa, myös sen roolia maan pohjois- ja keskiosissa, ja etenkin sen operaatioita, joilla tuetaan valtion hallinnon uudelleenjärjestelyjä, koko siviiliväestön suojelua ketään syrjimättä ja peruspalvelujen palauttamista, sekä sen hyviä palveluksia Malin poliittiselle prosessille, joka on ehdottomasti saatettava päätökseen, sen kykyä toimia vuorovaikutuksessa muiden turvallisuusjoukkojen kanssa ja sen antamaa tukea FCG5S:lle. EU aikoo näistä syistä suhtautua myönteisesti siihen, että YK:n turvallisuusneuvosto antaa ensi kesäkuussa MINUSMALLE tämän haasteita vastaavan toimeksiannon.

8. EU on tyytyväinen siihen, että Malissa on edistytty kesäkuussa 2015 allekirjoitetun rauhaa ja sovintoa koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa, johon muun muassa seurantakomitea on osallistunut. Se kehottaa kuitenkin osapuolia ja erityisesti Malin uutta hallitusta jatkamaan toimiaan ja saattamaan ne ripeästi päätökseen etenkin, jotta taistelijat saadaan tosiasiallisesti integroitua yhteiskuntaan aseistariisunta-, demobilisaatio- ja yhteiskuntaan sopeuttamisprosessin kautta, turvallisuusalan uudistus saadaan toteutettua, hallinnon hajauttamisessa edistytään ja maan pohjoisosille luodaan kehitysalue. Se kehottaa Malin korkeimpia viranomaisia toteuttamaan Malin perustuslain tarkistusprosessin osallistavassa hengessä, jotta Malin koko yhteiskunta pystyy hyväksymään sen ja jotta se osaltaan auttaisi palauttamaan rauhan uudelleen muodostettuun Maliin. EU tähdentää, että on tärkeää ottaa naiset, nuoret ja kansalaisyhteiskunta täysin mukaan sopimuksen täytäntöönpanoon.
9. Yhä lisääntyvä turvattomuus heikentää osaltaan humanitaarista tilannetta. Väkivaltaisuuksien aiheuttamat maan sisäiset siirtymiset kärjistyvät toistuviin elintarvike- ja ravintokriiseihin liittyviä ongelmia ja lisäävät haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, ensisijaisesti lasten, naisten ja vammaisten henkilöiden, suojelun tarvetta. EU on kahden viime vuoden aikana antanut G5 Sahel -maiden väestölle 250 miljoonaa euroa humanitaarisen avun muodossa. Suurimpana avunantajana ja tilanteessa, jossa hätäapuun ei ole osoitettu riittävästi varoja, EU kehottaa G5 Sahel -maita tehostamaan toimiaan, jotta uudet maan sisäiset siirtymiset saadaan estettyä ja konfliktien ja väkivaltaisuuksien koettelemalle väestölle voidaan taata peruspalvelujen saatavuus. EU pysyy edelleen väestön tukena.

10. EU pitää Sahelin aluetta edelleen ensisijaisena painopisteenä ja tekee tarvittavia aloitteita ottaen huomioon kumppaneidensa sitoumukset ja toteutettavien toimien tehokkuuden. EU toistaa tukevansa päättäväisesti valtion rakenteiden ja peruspalvelujen palauttamista, syrjäisten alueiden vakauttamista, ihmiskaupan ja salakuljetuksen torjuntaa, muun muassa GAR-SI Sahel -hankkeen avulla, sekä kaikkia vuoropuheluun ja sovintoon tähtääviä aloitteita. Se on myös valmis tukemaan edelleen G5 Sahel -maiden turvallisuus- ja puolustusjoukkojen tarvittavia uudistuksia, jatkamaan niiden voimavarojen kehittämistä paikallisstrategioiden pohjalta ja niiden uudelleensijoittamista tukeutuen erityisesti Malissa ja Nigerissä parhaillaan toteutettaviin YTPP-operaatioihin näiden toimeksiannon mukaisesti. Lisäksi se korostaa, että EU:n tuki on tehokasta vain jos G5 Sahel -maat toteuttavat sen rinnalla merkittäviä toimia hallinnon, kehityksen ja turvallisuuden edistämiseksi koko alueella. EU seuraa tilannetta tiiviisti ja määrittää tilanteen mukaan konkreettisten edistysaskelten pohjalta, mitä mukautuksia meneillään olevien toimien toteuttamisessa tarvitaan, ottaen erityisesti huomioon G5 Sahel -maiden ja korkean edustajan välisen ministerikokouksen, joka pidetään Ouagadougoussa heinäkuussa 2019.
-